

KURJER LITIEWSKI

W WILNIE Sobota dnia 24 Listopada. V. S. ROKU 1806

WILNO VS. d. 28 listopada. Dnia wczorajszego Generał Feld Marszałek wojsk Rosyjskich Graf Kamiński idący do obozów dla przyjęcia komendy najwyższej, przybył do miasta naszego.

JPan Jordaki Kuparenko Mołdawianin zrobił tu pierwsze doświadczenie aerostaticzne w balonie, z samego gumowanego papieru przez siebie podług nowego wynalazku sporządzonym. Wybrał do tego dzień 26 t. m. a miejsce w Pałacu JW. Generał-Gubernatora. Za zgromadzeniem się Publiczności na godzinę 12. wśród okrzyków wznosił się w nim szybkim lotem na powietrze do znacznej bardzo wysokości. Wiatr tam nadzwyczajnie silny gdy w wielu miejscach u dołu balon szarpał, wśród tego niebezpieczeństwa, miał tę jednak przytomność, iż dla wypuszczenia palnej pary, natychmiast otworzył klapę. Za Wsią Polimięłą między Werkami i Koyranami o półtora mili spuszczał się na dół, uderzenia od kotła rozpalonego ażeby się uchronił, który nad sobą miał uwiązany, blisko ziemi wyskoczywszy z kosza, nogę prawą o kamień ztracił i gasząc ogień, kiedy już balon był na ziemi koło kotła rękę prawą opalił. Mimo jednak tego zebrał swój balon, i w wspomnianej Wsi zlokował. Oprócz zalety pierwszego doświadczenia, przyznać JPanu Kuparenkowi należy wielką odwagę, przytomność, i tę ambycją iż nie zawiodł Publiczności.

S. PETERSBURG VS. d. 13 Listopada. W imiennym ukazie J. J. Mci danym Senatowi d. 11 terażniejszego miesiąca wyrażono. Dla zmocnienia armii naszych konieczne potrzebne w dzisiejszych okolicznościach wojennych, rozkazujemy, do liczby czterech rekrutów z pięciuset dusz ukazem naszym dnia 18 Września roku terażniejszego naznaczonych przydać w dzisiejszym naborze jednego jeszcze rekruta. Znajdując rzeczą potrzebną, ażeby ten nabor był wykonany ze wszelkim pośpiechem, iaki być może, pragnąc przytém, ile być może, ulżyć dla poddanych naszych tę powinność, rozkazujemy.

1. Umniejszyć miarę wszystkich rekrutów w powszechności na niniejszy nabor wyznaczonych, jeszcze pół wierszkiem niżej miary już umniejszonej, która ukazem naszym d. 18 Września terażniejszego roku była postanowiona, tak żeby na rok idący miara rekruta wynosiła dwa arszyny, i trzy wierszki.

2. Pozwolić przyjmować rekrutów na terażniejszy nabor mających wieku swoje o lat 36.

3. We wszystkich innych okolicznościach w ciągu tego naboru postępować trzeba według osnowy ukazu dnia 18 Września roku terażniejszego.

Rządzący Senat rozkazał, ten najwyższy rozkaz J. J. Mci dla należytego i koniecznego wykonania przez kogo należeć będzie ogłosić przez publiczne ukazy, co przez mniejsze jest wykonano.

S. PETERSBURG VS. d. 16 listopada. Chociaż tu nie odebraliśmy jeszcze zupełnych i w szczególności dokładnych wiadomości, o ostatnich zdarzeniach wojennych w państwie Pruskiem, z liczby jednak rozmaitych doniesień, następujące zdają się najszybsze.

Po nieszczęśliwej bitwie między Prussakami i

Francuzami stoczony d. 10 października, w której Xiążę Pruski Ludwik Ferdynand życie stracił, d. 14 tegoż miesiąca, korpus zostający pod komendą panującego Xiążęcia Brunświckiego był spotkany od wojsk nieprzyjacielskich w liczbie wielkiej, i rozgromiony pod Auerstaedt. Tegoż dnia Francuzi atakowali przyspieszając na korpus Xiążęcia Hohenlohe Jungelingen, któremu gdy Generał Lieutenant Kuchel na czele innej dywizji niósł ratunek, już Francuzkie wojsko górę otrzymywało, wprzód niżli złączyć się mogli wodzowie Pruscy, tych obydwaj korpusy rozproszone zostały.

W takich zdarzeniach rezerwa wojsk Pruskich będąca pod hetmanstwem Generała kawaleryi Kalkreuth, uformowała straż tylną z dywizji rozproszonych, które do Magdeburga zciągać i zgromadzić się zaczęły. Generał Feld Marszałek Moellendorf odłączony się od nich z niektórymi batalionami, został otoczony, i poddać się musiał nieprzyjaciółom w Eriurcie.

Dnia 16 października inna dywizya Prussaków 18 tysięcy żołnierza licząca, która się rozłożyła w Hali, została równym sposobem okrążona przez nieprzyjaciół i rozgromiona.

Skutkiem wszystkich, któreśmy wyliczyli, przypadków, było zajęcie stolicy państwa Fryderyka 3 Berlina przez wojska Francuzkie.

Gdy się to działo, Generał kawaleryi Graf Kalkreuth od Monarchy swojego wysiany został do twierdzy Grudziądz, żeby w tych stronach jak najszybciej zgromadzić korpus wojska Pruskiego złożony z 50 tysięcy zbrojnych, i obrał wygodne stanowisko na prawym brzegu Wisły. Najwyższą komendę w Magdeburgu, i nad wojskiem w tym kraju zebranym przytoł Generał inianteryi Xiążę Hohenlohe Jungelingen.

Armii Pruskiej pod Magdeburgem będącej kazano ciągnąć do Stettinu, i brońć przeprawę na prawy brzeg Odry ieshby tę rzekę chciał przechodzić nieprzyjaciół. Ale wojska Francuzkie przecięły drogę stronie przeciwny w Zehdenick. Po długiej, bardzo krwawej i zaciętej z obu stron bitwie nieprzyjaciół rozproszył Prussaków w tém miejscu d. 27 października, to samo stało się powtórnie d. 28 pod Prentziów; więc nazajutrz d. 29 Xiążę Hohenlohe widząc wojska swoje znużone i wycieńczone przez zupełny niedostatek żywności, furazów, amunicyi, wszelkich potrzeb wojennych, został przymuszony przystąpić do umowy z nieprzyjacielem, i poddać się w niewolę.

Twierdze Pruskie. Stettin, Custrin, Spandan; bramy otworzyły Francuzom.

Król Jmc Pruski znajdował się sam obecny w bitwie pod Auerstaedt. To niepomyślne powodzenie bynajmniej nie zwątlilo przywiązania ku osobie Monarchy swego poddanych, wszyscy owszem pragną przedłużyć wojny.

Na tém kończą się wiarygodne wiadomości o zdarzeniach wojennych w państwie Pruskiem zaszłych do dnia 25 października VS. Fryderyk 3 znajdował się natenczas w twierdzy Grudziądzkiej.

Tymczasem armia Rosyjska na dwa silne korpusy podzielona, wystąpiwszy za granice Monar-

chii, pod kommandą Generała kawaleryi Barona Benigsena, i Generała infanteryi Grafa Buxhewden, spiesznym krokiem postępowała, obracając drogę ku brzegom Wisły. Korpus Barona Benigsen obratł swoje stanowisko przy Pułtusk nad rzeką Narwą; już zaś korpus Graffa Buxhewden przeznaczony jest, ażeby pierwszemu dawał posiłek.

PULTUSK d. 25 listopada. Król Jmć Pruski dnia wczorayszego przybywszy do miasta naszego, najwyższą kommandę wojsk swoich teraz połączonych z armią Imperatora Jmci całej Rosyi, powierzył Generalowi kawaleryi Baronowi Benigsen. Do tego kroku skłoniła Monarchę naszego ta uwaga, że talenta i wiadomości militarne wodza armii zprzymierzonej będą moły stać się tém bardziej użytecznymi, im więcej zysku spodziewać się należy i dzielnej pomocy do wykonania zamiarów ułożonych, z połączenia władzy w iednej osobie, i czynności duchem iednym ożywionych.

S. PETERSBURG VS. d. 16 listopada. Zmarły Szef Witbskiego półku muszkietyerów GM. Mussin Puszkina z rang listy wymazany. Szefem na mieyscu jego został Półkownik Cagel. Półkownik Brizeman von Netting będzie kommandantem Parnawskiego garnizonu; na mieyscu Podpółkownika Wilczyńskiego. Maior X. Obolński umieszczony w Powolhradzkim półku huzarów. Haskiej służby Maior Stal przyjęty do Rssyiskiej w randze Kapitana w Tiraspolskim półku dragonii; Maior Binken wyznaczony plac Maiorem w Kexholmie. Uwalniają się od służby na własną prozbę od armii GM. Baklanowski z mundurem. Major Smolan z mundurem Maior artylleryi Kalerinicz z mundurem i rangą Podpółkownika. Flotny Kapitan Porucznik Bozo z mundurem i pensją półowy gaży za odbyte według ustaw kampanie na morzu. Porucznicy okrętowi, Rosicki i X. Szachowski z mundurem i rangą Kapitan Poruczników.

Półkownik Juszkow został kommandantem Wilmanstrandzkiego półku muszkietyerów. J. J. Mośc raczył oświadczyć najwyższe ukontentowanie Szefowi Kexholmskiego półku muszkietyerów GM. Werderevskiemu, kommandantowi półku leibgrenadyerów GM. Łobanow, i kommandantowi Nowgorodzkiego garnizonu Podpółkownikowi Pietrow za doskonały w nich porządek, iak zaświadczył WX. Konstantyn. Maior Zonenbach umieszczony w Orenburgskim półku dragonii, Maior Angelar w Serpuchowskim dragonii; Gedeonow, Falecki w Arzamskim dragonii; Podpółkownik Łoszkarew będzie kommandantem Wołyńskiego muszkietyerów. Maior Pietrow Wileńskiego. Maior Cibezow plac Maiorem w twierdzy S. Demetryusza. Maior Skaczkow umieszczony w garnizonie Saratowskim. Podpółkownik Zyłow w Moskiewskim.

Znaydujący się w Londynie generalny Konsul Bakster przez wzgląd na długą służbę i słabość zdrowia zostawiony przy randze swojej i całej gaży; obowiązki sprawować będzie flotny Kapitan Porucznik Greigh.

W terazniejszych okolicznościach wojennych osądzono za rzecz przyzwoitą zakazać wyprowadzenia za granicę żyta w mące lub ziarnie przez porty morza Bałtyckiego i lądem od Bałtyckiego do Czarnego morza, dopóki nowe rozkazy nie zaydą.

Za najwyższym rozkazem Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi Mohilewskiego sądu powiatowego Sędziemu Józefowi Korsakowi prosiącemu o nadgródę w randze według nrzędu który sprawuje; prozba nie przyjęta, ponieważ wybrany od szlachty nie wysłużył ieszcze lat 6 bez przerwy.

Chorażemu Skugorzewskiemu, który prosił o prędkie roztrząszenie sprawy jego wniesionej do 2 departamentu Senatu, o majątek przedany na satysfakcją pretensyi mianych do niego: na prozbę dał już odpowiedź Senat; i ukaz o tém posłany w Maiu do Smoleńskiego rządu Gubernskiego.

Mohilewskiej Gubernii Szlachciance Geisztorowej skarżącey się na 1 departament Mohilewskiego sądu Głównego który nieprawnie iakoby osądził męża iey i świekra na utratę szlacheckiej dostojności, i odesłanie na wygnanie: ponieważ tę sprawę Białoruski Gubernator wojenny wniósł na przejrzenie do Senatu, przeto wyroku czekać trzeba w czasie przyzwoitym.

Mohilewskiej Gubernii miasta Rohaczewa obywatelowi Jeku Michalewiczowi prosiącemu, ażeby nie czekając kolei 3 departament Senatu sądził sprawę jego o długi oycowskie których dochodzi; nie ma na to zezwolenia.

Nazywającemu się byłego dworu Polskiego Szambelanem Antoniemu Buchowieckiemu skarżącemu się na 2 departament Wileńskiego sądu głównego, który wzbraniał się roztrząsać sprawę o majątek iemu należący przez snkcessyą, od różnych obywatelów zagarniony; skargę podawać powinien Buchowiecki gdzie należy z porządku prawem przepisanego.

Porucznikowi Horbatowskiemu skarżącemu się na obywatela Faszczę, o niewypłacenie pieniędzy i mu należnych; satysfakcyi niech szuka porządkiem prawnym.

Główno kommandujący w Gruzii Generał infanteryi Graf Gudowicz odprawując podróż w tym kraju, z poczty Kazbek przy śnieżnej górze Konszewra, donosi d. 19 października, że miasta Kuba i Baku, gdy zbliżyły się do nich korpusy wojsk Rosyiskich pod kommandą Generała infanteryi Bulhakowa, poddały się panowaniu Rosyiskiemu, a na wierność i poddaństwo przysięgę wykonały. Po zdobyciu tych miast cały Daghestan po rzece Kur znajduje się w mocy Rosyiskiej. Przesławszy doniesienie poprzedzające o tak ważnym zdarzeniu razem z kluczami miast zabranych, Graf Gudowicz wkrótce ma przysłać dokładniejsze opisanie wszystkich szczegółów.

WIEDEN d. 22 listopada. W Czeskim Królestwie jest bardzo dziś droga żywność; obywatele niedostatku nawet lękać się mogli, zwłaszcza w okolicznościach terazniejszych gdy Cesarz na granicy Saskiej postawił 26 dopełnionych iazdy i piechoty regimentów, dla zachowania obojętności, lecz rząd z drugich prowincyi wiele rozmaitego zboża do kraju pomienionego sprowadziwszy, napenił magazyny, przez co cena chleba zawsze jest mierną.

LONDYN d. 26 października. W mieście Bombay uczony Mackintosh założył zgromadzenie, z ludzi naleypley umięiących wschodnie ięzyki, obowiązkiem ich jest zbierać w Indyach wschodnich starodawne księgi, iakoteż różne wieków upłynionych pamiątki, przytém sformować nayzupełniejszy gabinet ze wszystkich płodów krajowych.

Missionarze dawno z Anglii wysłani dla roznieśienia światła religii Chrześciańskiej po wyspach Oceanu południowego, p wracać ztamtąd zaczynają; długa ich praca nie wiele pożytku przyniosła, musieli rzecz odłożyć do czasów pomyślniejszych. Dzicy mieszkańcy żadnym sposobem przekonać się nie dali o wieczności Boga.

Niedawno w Brighton p. kazał się, i czy wszystkich Anglików obrócił ku sobie człowiek przybyły dla używania wód mineralnych, pod imieniem zielonego znaiomy, przeto, iż odzienie, w zelkie sprzęty, potrawy nawet których używał, być musiały, koniecznie zielonego koloru.